

De bägge *sonaterna op. 49* komponerades redan 1797 respektive 1796. De publicerades 1805 tillsammans med andra tidiga verk. Temat i G-dursonatens Tempo di menuetto använde Beethoven i sin septett op. 20 skriven 1799, vilket kan tyda på att Beethoven inte hade tänkt publicera sonaten.

Den tredje av sonaterna i opus 2 går i C-dur och här släpper virtuosen Beethoven loss. Efter en försiktig inledning med en stråkkvartettliknande struktur får musiken en briljans och virtuos hållning som kan påminna om en solokonsert. Ett tema i moll dyker oväntat upp innan det "riktiga" andra temat presenteras. Det molltemat återanvände Beethoven från en tidigare pianokvartett. I codan tar Beethoven fram ett trumfkort som han ofta kom att använda: han bryter tvärt med ett oväntat ackord som för musiken långt bort från grundtonarten för att sedan genom allt starkare tonvågor nå tillbaka till nyfräscht C-dur efter en kort kadens. Kronan på verket och en av de tidiga sonaternas finaste satser är den långsamma satsen, ett adagio i E-dur. Kontrasten mellan lugnet i huvudtemat med uttrycksfulla pauser och det hotfulla bastemat skapar en stark spänning och blir till en metafor för en kamp mellan motsatta krafter. Scherzot blåser iväg allvaret med en stor rytmisk vitalitet. I mittdelen försvinner melodiken till förmån för stora klangmassor. En kort coda lugnar ner scherzot innan finalen tar vid. Den är verkligen ett virtuosnummer med sina dubbelgrepp, snabba löpningar, oktaver och på slutet drillar och dubbeldrillar. Här är Beethoven på ett överdådigt och soligt humör.

*Per Nyrén*



Välkomna till denna den första av åtta konserter med Beethovens samtliga pianosonater som kommer att framföras under två hela säsonger. En fantastisk möjlighet att få en inblick i en stor konstnärs liv och skapande. Nästa Beethovenkonsert blir redan om en vecka, 11 september.

Sedan ser vi med spänning fram mot att få lyssna på Kungsbacka pianotrio 29 september. Den första TONIC-konserten kommer 1 oktober med elever från Lunnevals folkhögskola.

Läs mer i vårt generalprogram och på vår hemsida:  
[www.linkopingkammarmusik.se](http://www.linkopingkammarmusik.se)



## Beethoven och Tengstrand

*En ung virtuos anländer till Wien*

Konsert i Wallenbergsalen  
Länsmuseet  
4 september 2011 kl. 16.30

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,  
Statens kulturråd, Sensus studieförbund och Scandic i Linköping.

## Program

### Sonat op. 2 nr 1 f-moll

*Allegro*

*Adagio*

*Menuetto – Allegretto Prestissimo*

### Sonat op. 2 nr 2 A-dur

*Allegro Largo*

*Appassionato*

*Scherzo: Allegretto*

*Rondo: Grazioso*



### Sonat op. 49 nr 1 g-moll

*Andante*

*Rondo: Allegro*

### Sonat op. 49 nr 2 G-dur

*Allegro, ma non troppo*

*Tempo di Menuetto*

### Sonat op. 2 nr 3 C-dur

*Allegro con brio*

*Adagio*

*Scherzo: Allegro*

*Allegro assai*

## Ludwig van Beethovens pianosonater I

Beethovens pianosonater spänner över hela hans kreativa karriär, från de tidiga ”Kurfurstesonaterna” från 1783 till op. 111 komponerad 1823. De första mogna verken i genren är de tre sonaterna med opusnummer 2 skrivna 1795–96 av en 25-årig Beethoven, som ett par år tidigare hade kommit till Wien från Bonn för att studera för den store Joseph Haydn. Sonaterna anses, trots att Beethoven faktiskt studerade för Haydn, dock röja mer inflytande från piano-virtuosen Muzio Clementi. Det var vanligt att man publicerade sonater i en samling om tre verk, där de olika kompositionerna ofta hade skiftande karaktär. Så är fallet med Beethovens op. 2. Den första sonaten är dramatisk, den andra ljus medan den tredje är virtuos och andas spelglädje. De tre sonaterna har alla fyra satser i stället för de gängse tre. På det sättet markerade Beethoven genrens nya tyngd, den jämföras med stråkkvartetter och symfonier som för det mesta hade fyra satser.

*Sonaten i f-moll* är dramatisk och mycket koncentrerad i formen. Huvudtemat i första satsen är en uppåtgående treklängsfigur, en s.k. Mannheimraket. Det andra viktiga temat driver ner mot en accentuerad bottenton. Andantet är konventionellt och ligger stilmässigt inte så långt från Haydn. Satsen har en tydlig tredelad form där mellandelen färgas i moll.

Menuetten är en återhållen försiktig molldans med en ljus lantlig atmosfär i triodelen.

Märkligast är finalen som stormar fram uppfylld av ungdomlig dådkraft. Den kraftfulla men oborstade musiken, som säkert inte tilltalade Haydn, kan kännas som en förstudie till den senare mycket stormiga f-mollsonaten, *Appassionatan*.

*Sonat nr 2 i A-dur* rör sig i en helt annan klanglig sfär. Första satsen inleds med ett rytmiskt präglad huvudtema med flera motiviska delingredienser. Det originella sidotemat förs fram av en harmonik som skruvar satsen framåt och uppåt. Den långsamma satsens karaktär bestäms av vänsterhandens lugna walking-bass. I lugnet finns dock en dold kraft som leder fram till klangliga höjdpunkter. Så följer ett flimrande scherzo med en kontrasterande mittdel i moll. Finalen är ett rondo där refrängtemats inledande uppåtgående briljanta gest för varje gång får en ny gestalt.